

PARTNERSÉG AZ ISKOLAI AGRESSZIÓ ELLEN SZAKPOLITIKAI AJÁNLÁS

Iskolai konfliktusok, erőszak, zaklatás hatékony megelőzése és kezelése

Magyarország közoktatási intézményeinek fenntartói részére

A program az Európai Unió Erasmus+ programja finanszírozásával valósult meg

A következő **ajánlások** a program keretein belül Bulgáriában, Magyarországon és Máltán lezajlott másfél éves **modellprogram** tapasztalatai alapján fogalmazódtak meg. Az ajánlások **célja** az iskolai konfliktusok, zaklatás, kirekesztés és erőszak hatékony **megelőzése és kezelése** az összes érintett aktív bevonásán keresztül, valamint a **békés, együttműködő** iskolai környezet, közösség **kialakítása**.

Magyarországon (a program többi országához hasonlóan) a **teljes iskolát érintő** megközelítésre van szükség a következő 8 dimenzió mentén. A folyamathoz elengedhetetlenül szükséges az intézmény **vezetésének elkötelezettsége, aktív támogatása**.

1

Egységes mérőeszköz kifejlesztése és rendszeres használata az egyes oktatási intézmények konfliktusokkal, zaklatással, erőszakkal kapcsolatos sajátosságainak felméréséhez, elemzéséhez.

(Az ASAP program keretein belül kifejlesztésre került egy ilyen mérőeszköz.)

- Az iskolai erőszak okai sok esetben visszavezethetőek a diákok közötti társadalmi és egyéb **különbsőségekre**. Ezek a különbségek gyakran egyenlőtlenségeket eredményeznek: a pedagógusoknak tisztában kell lenniük bizonyos csoportok sajátosságaival, sérülékenységgel, és mindent meg kell tenniük ezen csoportok védelmében, a zaklatás és erőszak megelőzésében, a marginalizálódás és kirekesztés elkerülése érdekében.
- Az eszköz segítséget nyújthat a **sérülékeny csoportok azonosításában** és ezen keresztül azok támogatásában, a megfelelő védelem kidolgozásában.
- A mérőeszközt bizonyos keretek között **rugalmasan** kell az adott intézmények jellemzőihez **igazítani**.
- Az elemzés **célja** az **összes érintett fél** (diákok, szülők, pedagógusok, egyéb szakemberek) bevonásán keresztül az **intézmény önértékelésének** segítése, annak felmérése, hogy az **érintettek hogyan látják** az intézményben megjelenő konfliktusokat, zaklatást, erőszakot és ezeknek a megelőzését, kezelését.

2

Egységes és komplex rendszer kidolgozása az iskolai zaklatás és erőszak kezelésére – speciális intézményi programok kidolgozása az egységes rendszer alapján.

(Az ASAP program keretein belül készült egy összefoglaló jelentés az iskolai zaklatás és erőszak kezelésére fókuszáló **módszerekről, programokról**, valamint kidolgoztunk egy **konkrét** iskolai modell-programot.)

- Az elérhető módszerek, eszközök alkalmazásával a zaklatást célzó **komplex, átfogó rendszer** kidolgozásra van szükség, mely a **teljes közoktatási rendszer** számára elérhető. Fontos, hogy **módszerek, praktikus eszközök** álljanak az intézmények stábjának rendelkezésére

- Az első pontban említett mérőeszköz eredményeinek felhasználásával az egyes intézmények a **helyi sajátosságokat** szem előtt tartva kidolgozzák és végrehajtják **saját, egyéni programjukat, akciótervüket** a zaklatás és erőszak kezelésére.
- A helyi program **megvalósítása** során az intézmények kifejlesztik saját, **hosszú távon működő** rendszerüket a probléma kezelésére. Ezt a rendszert tükrözik az **iskola dokumentumai** is. (SZMSZ, házirend, fegyelmi eljárások szabályozása)

3

Tanárok, iskolai dolgozók készségfejlesztése, szakmai és személyes támogatása

- **Készségfejlesztő tréningek** az iskolai **pedagógusai** számára: resztoratív eljárások, beszélgető körök, konfliktuskezelés, mediáció, agressziókezelés, előítéletek, diszkrimináció és egyéb témakörök.
- Folyamatos **szakmai támogatás** az egyes módszerek intézményi bevezetéséhez.
- **Szakmaközi együttműködések** támogatása (oktatási, gyermekvédelmi, szociális szakemberek, mediátorok, pszichológusok stb. bevonásával) az új módszerek használata, a zaklatásos és erőszakos esetek, konfliktusok kezelése érdekében.
- Folyamatos csoportos és személyes **segítségnyújtás**, mentorálás, szupervízió, esetmegbeszélő csoport a **pedagógusoknak** az új eszközök biztonságos használata, a felmerülő szakmai kérdések megválaszolása, valamint a motiváció és a változási folyamat fenntartása érdekében.

4

Az iskolai zaklatás és erőszak észlelésének, megértésének támogatása, a részvétel erősítése

(Az ASAP program keretében iskolai oktatási programokat dolgoztunk ki.)

- A **diákok részvételén** alapuló folyamatok támogatása annak érdekében, hogy felismerjék, megértsék a zaklatás, kirekesztés, agresszió folyamatát. A diákok részvétele elengedhetetlen a **jó, együttműködő közösségek kialakítása** és az **egyéni felelősségvállalás** elősegítése érdekében.

- Iskolai **oktatási programok** kidolgozása az **osztályfőnöki órák** tematikájába illesztve, melyek célja a probléma megértése, elemzése és az alternatív lehetőségek megismerése.
- A diákok részvétele, az **egyéni** felelősségvállalás, a hatékony **közösségek** elengedhetetlen feltételei a **jóvátételen** és **közös megoldáson**, (nem pedig a büntetésen) alapuló rendszer kialakításához.

5

Diákok bevonása, készségfejlesztése.

- **Készségfejlesztő tréningek, képzések** diákok számára minél fiatalabb életkortól: Konfliktuskezelés, agresszió-kezelés, erőszakmentes kommunikáció, közösségépítés stb. a hatékony közösségek kialakítása érdekében.
- **Kortárs mediációs képzés, kortárs segítő képzés.**
- **A kortárs mediációs** rendszer kialakítása, működtetése a pedagógusok és külső szakemberek folyamatos támogatásával.

6

Személyre szabott megoldások támogatása, konfliktusok, zaklatás, erőszak esetén mely figyelembe veszi a diákok szükségleteit, az életkorukból adódó érzékeny, sérülékeny pszichológiai állapotot.

- Eszközök álljanak rendelkezésre a **diákok, szülők pedagógusok bevonására** konfliktushelyzetek felmerülése esetén.
- **Szakemberek** alkalmazása, akik **egyéni szükségletek** mentén tudnak segítséget nyújtani a diákoknak.
- **Helyreállító** (nem büntetésen alapuló) folyamatok használata az iskolában már a problémák megelőzése, a közösségek kialakítása során is.
- **Mediáció és resztoratív módszerek** használata, beépítése az iskola mindennapi működésébe és a fegyelmi eljárási folyamatába. A fegyelmi eljárásokat **előzzék meg**, vagy **helyettesítsék** a közös megoldáson, jóvátételen alapuló módszerek.

- Ezek a módszerek hatékonyan építenek a **diákok jogaira**, elősegíthetik a tanárok, diákok és szülők közötti **bizalom, kölcsönös tisztelet és elismerés** megerősödését.

7

Szülők, családok bevonásának támogatása

- Szülők **bevonása** az iskola életébe elsősorban a biztonságos, támogató iskolai környezet kialakítása érdekében.
- Szülők **véleményének** figyelembe vétele az iskola zaklatás ellenes programjának kidolgozása során. (Szülők bevonása az első pontban említett felmérésbe.)
- Szülők **készségfejlesztése, támogatása** sérülékeny csoportba tartozó, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek esetén.

8

Biztonságos iskolai környezet kialakítása, mind fizikai értelemben, mind pedig a kapcsolatok terén.

- **Kölcsönös bizalom kialakítása** a pedagógusok, diákok, szülők és az iskola más alkalmazottai között.
- **Hátrányos helyzetű, kisebbséghez, vagy különösen érzékeny** csoporthoz tartozó diákok hatékony védelme agresszió, zaklatás, kirekesztés ellen. **Együttműködést** segítő, **empátiát** növelő **integrált** oktatást támogató programok kezdeményezése.
- Szoros együttműködés az iskolai **bűnmegelőzési szakemberrel**.
- **Biztonságos hely** („titokszoba”) kialakítása, itt segítséget nyújtó szakember biztosítása.
- Krízisvonal, biztonsági kamerarendszer kialakítása az intézményben.
- Okos eszközök használatának támogatása **személyes krízis** esetére (UNICEF, Kék Vonal, Safer Internet stb. applikációk használata)